

Sygn. akt IV Pa 17/21

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2021 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Rafał Skrzypczak

Sędziowie: Bogusław Łój

Robert Macholak

Protokolant: st. sekr. sąd. B. Serżysko

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2021 r. w Zielonej Górze

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **(...) Związku Zawodowego (...) z siedzibą w N.**

z udziałem **(...) spółka z o.o. w N.**

o ustalenie liczby członków związku zawodowego

oraz sprawy z wniosku **(...) Związku Zawodowego (...) z siedzibą w N.**

z udziałem **(...) Zakłady Produkcyjne spółka z o.o. w N.**

o ustalenie liczby członków związku zawodowego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w N. IV Wydział Pracy

z dnia 8.12.2020 r. (sygn. akt IV Po 16/19)

I. zmienia zaskarżone postanowienie o tyle, że zastrzega, iż ustalenie dokonane tym postanowieniem jest skuteczne wyłącznie wobec uczestników postępowania: (...) spółka z o.o. z siedzibą w N. i (...) Zakłady Produkcyjne spółka z o.o. z siedzibą w N.;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie.

sędzia Bogusław Łój sędzia Rafał Skrzypczak sędzia Robert Macholak

Sygn. akt IV Pa 17/21

UZASADNIENIE

Wnioskodawca – (...) Związek Zawodowy (...) z siedzibą N., domagał się ustalenia liczby członków Związku na dzień 30.06.2019 r. u pracodawcy – (...) sp. z o.o. w N..

Uzasadniając wniosek podał, że uczestnik postępowania po uzyskaniu od wnioskodawcy informacji z 30.06.2019 r. o liczbie członków zgłosił zastrzeżenia co do liczby członków, w związku z czym, z mocy art. 25¹ ust. 8 ustawy o związkach zawodowych, wnioskodawca był zobowiązany do wystąpienia z niniejszym wnioskiem.

W kolejnym wniosku wnioskodawca domagał się ustalenia na takiej samej podstawie liczby członków związku na dzień 30.06.2019 r. u pracodawcy – (...) sp. z o.o. w N..

Uzasadniając wniosek podał, że uczestnik postępowania po uzyskaniu od wnioskodawcy informacji z 30.06.2019 r. o liczbie członków zgłosił zastrzeżenia co do liczby członków.

Na podstawie art. 219 k.p.c. obie sprawy zostały połączone do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

W toku postępowania wnioskodawca twierdził, że na 30.06.2019 r. obejmował swoim działaniem 46 pracodawców i zrzeszał w sumie 246 członków czynnych zawodowo.

Postanowieniem z 08.12.2020 r., sygn. akt IV Po/19, Sąd Rejonowy w N., IV Wydział Pracy, ustalił, że na 30.06.2019 r. liczba członków będących pracownikami u pracodawców objętych działaniem (...) Związku Zawodowego (...) z siedzibą w N. lub innymi niż pracownicy osobami wykonującymi pracę zarobkową, które do 30.06.2019 r. świadczyły pracę przez co najmniej 6 miesięcy na rzecz pracodawców objętych działaniem (...) Związku Zawodowego (...) z siedzibą w N. – wynosiła zero członków.

Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca od 01.06.2006 r. jest zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym – w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej krajowego, jako związek zawodowy.

Związek jest członkiem (...) Związków Zawodowych, które na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie VII Wydział Cywilny Rejestrowy z 25.04.2018 r. posiada status reprezentatywności w rozumieniu art. 23 ust 2 ustawy z 24.07.2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucji dialogu społecznego.

Zgodnie z art. 4 § 3 ust. 1 Statutu (...) Związku Zawodowego (...), wnioskodawca jest ogólnokrajowym związkiem zawodowym o charakterze międzyzakładowej organizacji związku zawodowego.

W informacji z 30.06.2019 r. udzielonej na podstawie art. 25¹ ust. 2 u.z.z. pracodawcom objętym – zdaniem Związku (...) – działaniem Związku, wnioskodawca podał, że na 30.06.2019 r. zrzeszał 428 członków, z czego 185 członków czynnych zawodowo, w tym u uczestnika postępowania (...) sp. z o.o. – 10 członków, a uczestnika postępowania (...) Zakłady Produkcyjne sp. z o.o. – 14 członków.

Na 30.06.2019 r. w zatrudnieniu u uczestnika postępowania (...) sp. z o.o. pozostawało 1 568 pracowników oraz innych niż pracownicy osób, wykonujących na rzecz uczestnika postępowania pracę zarobkową przez okres co najmniej 6 miesięcy.

Na 30.06.2019 r. w zatrudnieniu u uczestnika postępowania (...) Zakłady Produkcyjne sp. z o.o. pozostawało 326 pracowników oraz innych niż pracownicy osób, wykonujących na rzecz uczestnika postępowania pracę zarobkową przez okres co najmniej 6 miesięcy.

Pismem z 24.07.2019 r. uczestnik postępowania (...) sp. z o.o. złożył wnioskodawcy na podstawie art. 25¹ ust. 7 u.z.z. zastrzeżenia co do liczebności Związku (...).

Pismem z 23.07.2019 r. uczestnik postępowania (...) Zakłady Produkcyjne sp. z o.o. złożył wnioskodawcy na podstawie art. 25¹ ust. 7 u.z.z. zastrzeżenia co do liczebności Związku (...).

W związku z zastrzeżeniami co do liczebności Związku, zgłoszonymi przez uczestników postępowania, wnioskodawca na podstawie art. 25¹ ust. 8 u.z.z. wystąpił z wnioskami w niniejszej sprawie. Wnioskodawca podniósł we wnioskach, że na 30.06.2019 r. zrzeszał u każdego z uczestników postępowania nawet większą liczbę członków niż liczba, którą podał informacji z 30.06.2019 r. i członków tych wskazał we wnioskach z imienia i nazwiska.

Spośród osób wskazanych przez wnioskodawcę we wniosku jako członkowie Związku (...) pozostający w zatrudnieniu u uczestnika postępowania (...) sp. z o.o. na 30.06.2019 r., w zeznaniach złożonych w charakterze świadka w trybie art. 271¹ k.p.c., tylko jedna osoba potwierdziła, że na 30.06.2019 r. była pracownikiem (...) sp. z o.o. i członkiem Związku (...). Pozostałych 26 przesłuchanych osób w swoich zeznaniach zaprzeczyło, aby na 30.06.2019 r. byli pracownikami (...) sp. z o.o. i członkami Związku (...).

Spośród osób wskazanych przez wnioskodawcę we wniosku jako członkowie Związku (...) pozostający w zatrudnieniu u uczestnika postępowania (...) Zakłady Produkcyjne sp. z o.o. w N. na 30.06.2019 r., w zeznaniach złożonych w charakterze świadka w trybie art. 271⁽¹⁾ k.p.c., 7 osób potwierdziło, że na 30.06.2019 r. byli pracownikami (...) Zakłady Produkcyjne sp. z o.o. w N. i członkami Związku (...), a 9 osób w swoich zeznaniach zaprzeczyło, aby na 30.06.2019 r. byli pracownikami (...) Zakłady Produkcyjne sp. z o.o. w N. i członkami Związku (...).

Członkiem Komitetu Założycielskiego (...) Związku Zawodowego (...), a następnie wieloletnim (do 2015 r.) przewodniczącym tego Związku był W. S.. Prawomocnym wyrokiem z 30.04.2015 r., wydanym w sprawie III K 82/09, Sąd Okręgowy w Legnicy uznał W. S. za winnego tego, że w okresie od 16.12.2002 r. do 13.03.2006 r., pełniąc funkcję przewodniczącego (...) SA oraz będąc kierownikiem działalności gospodarczej tego Związku, wyłudził z kasy tego Związku łącznie kwotę 284 598,20 zł, powodując tym szkodę znacznej wartości, to jest popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k., w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., za co skazał W. S. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 5 lat próby. W wyroku z 30.04.2015r. Sąd Okręgowy w Legnicy orzekł dodatkowo wobec W. S. na podstawie art. 41 § 1 k.k. zakaz zajmowania stanowisk funkcyjnych w związkach zawodowych na okres 5 lat.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy powołał się na przepisy ustawy z 23.05.1991 r. o związkach zawodowych, zgodnie z którymi posiadanie przez związek zawodowy statusu zakładowej organizacji związkowej, reprezentatywnej zakładowej organizacji związkowej, międzyzakładowej organizacji związkowej lub reprezentatywnej ponadzakładowej organizacji związkowej, a tym samym korzystanie przez dany związek zawodowy z uprawnień przewidzianych w u.z.z., jest zależne od liczby członków związku zawodowego.

W szczególności art. 25¹ ust. 1 u.z.z. określa liczbę członków wymaganą do uzyskania przez związek zawodowy uprawnień zakładowej organizacji związkowej, art. 25³ ust. 1 u.z.z. określa liczbę członków wymaganą do uzyskania przez związek zawodowy uprawnień reprezentatywnej zakładowej organizacji związkowej, art. 34 u.z.z. określa liczbę członków wymaganą do uzyskania przez związek zawodowy uprawnień międzyzakładowej organizacji związkowej, a art. 25² ust. 1 u.z.z. określa liczbę członków wymaganą do uzyskania przez związek zawodowy uprawnień reprezentatywnej ponadzakładowej organizacji związkowej.

Ponieważ korelatem uprawnień związku zawodowego są obowiązki pracodawcy, a przepisy u.z.z. w poprzednio obowiązującym brzmieniu nie przewidywały, jaki skutek pociąga za sobą zaniechanie przedstawienia pracodawcy przez zakładową organizację związkową informacji o liczbie członków na podstawie art. 25¹ ust. 2 u.z.z., ustawą z 05.07.2018 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie z dniem 01.01.2019 r., zostało między innymi zmienione brzmienie art. 25¹ u.z.z.

Art. 25¹ u.z.z. w brzmieniu obowiązującym od 01.01.2019 r. określa zarówno skutki zaniechania przedstawienia pracodawcy przez zakładową organizację związkową informacji o liczbie członków na podstawie art. 25¹ ust. 2 u.z.z., jak również skutki przedstawienia informacji, co do wiarygodności której pracodawca ma zastrzeżenia.

Zgodnie z art. 25¹ ust. 6 u.z.z., organizacji, która nie wypełniła w terminie obowiązków, o których mowa w ust. 2 lub 3, nie przysługują uprawnienia zakładowej organizacji związkowej do czasu wykonania tych obowiązków.

Konsekwencje przedstawienia przez zakładową organizację związkową informacji, której wiarygodność budzi wątpliwości pracodawcy, określa art. 25¹ ust. 7, 8 i 9 u.z.z.

Zgodnie z art. 25¹ ust. 7, 8 i 9 u.z.z. w aktualnym brzmieniu, pracodawca lub działająca u niego organizacja związkowa może zgłosić pisemne zastrzeżenie co do liczebności danej zakładowej organizacji związkowej w terminie 30 dni od dnia przedstawienia przez tę organizację informacji, o której mowa w ust. 2 lub 3. W takim przypadku, zakładowa organizacja związkowa, wobec której zostało zgłoszone zastrzeżenie, występuje do sądu rejonowego – sądu pracy właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy z wnioskiem o ustalenie liczby członków na ostatni dzień danego półrocza. Zakładowa organizacja związkowa może również z własnej inicjatywy wystąpić z wnioskiem o ustalenie liczby członków. Organizacji związkowej, która w terminie 30 dni od dnia zgłoszenia zastrzeżenia nie wystąpiła do sądu, nie przysługują uprawnienia zakładowej organizacji związkowej do czasu wykonania tego obowiązku.

W niniejszej sprawie, z wnioskami o ustalenie liczby członków związku zawodowego na 30.06.2019 r. wystąpił (...) Związek Zawodowy (...), w związku z zastrzeżeniami co do liczebności zakładowej organizacji związkowej wnioskodawcy, zgłoszonymi przez uczestników postępowania – (...) sp. z o.o. i (...) sp. z o.o.

Istotne znaczenie w sprawie ma fakt, że wnioskodawca posiada status międzyzakładowej organizacji związkowej, w związku z czym sąd I instancji zobowiązany był uwzględnić treść art. 34 ust. 2 u.z.z., który stanowi, że przy ustalaniu liczby członków, o której mowa w art. 25¹ ust. 1 (...) uwzględnia się liczbę członków międzyzakładowej organizacji związkowej zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji.

Z mocy art. 25¹ ust. 8 k.p.c., sprawa o ustalenie liczby członków na ostatni dzień danego półrocza podlega rozpoznaniu w postępowaniu nieprocesowym. Tytułem uzupełnienia można w tej kwestii dodać, że przepisy k.p.c. nie zawierają przepisów odrębnych dla tego rodzaju spraw, w związku z czym sprawy o ustalenie liczby członków podlegają rozpoznaniu na podstawie przepisów ogólnych regulujących postępowanie nieprocesowe.

W sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym brak jest typowego dla postępowania procesowego podziału na dwie strony postępowania, jednak okoliczność ta także w postępowaniu nieprocesowym nie wyłącza ogólnej reguły dowodowej wynikającej z art. 6 k.c., której odpowiednikiem jest art. 232 k.p.c.

Z uwagi na tę regułę, to wnioskodawcę obciążała w niniejszej sprawie powinność dowodowego wykazania faktu posiadania na 30.06.2019 r. określonej liczby członków, będących pracownikami lub innymi niż pracownicy osobami, wykonujących na rzecz pracodawców objętych działaniem Związku (...) pracę zarobkową przez okres co najmniej 6 miesięcy.

W celu wykazania liczby członków na 30.06.2019 r. wnioskodawca w toku postępowania zgłosił tylko jeden dowód, mianowicie dowód z dokumentów w postaci deklaracji członkowskich osób, będących według twierdzeń wnioskodawcy członkami Związku (...) pozostającymi 30.06.2019 r. w zatrudnieniu u uczestników postępowania.

Sąd Rejonowy nie mógł jednak ustalić liczby członków Związku (...) na 30.06.2019 r. na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę deklaracji członkowskich, i to z dwóch względów, po pierwsze z tego względu, że z deklaracji członkowskiej wynika jedynie data wstąpienia danej osoby do Związku, a nie fakt członkostwa danej osoby w Związku (...) na 30.06.2019 r., po drugie z tego względu, że z uwagi na treść art. 34 ust. 2 u.z.z. i fakt posiadania przez wnioskodawcę statusu międzyzakładowej organizacji związkowej, przy ustalaniu liczby członków, o której mowa w art. 25¹ ust. 1 (...) konieczne było uwzględnienie liczby członków Związku (...) zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji.

W takim stanie rzeczy, wobec bierności dowodowej wnioskodawcy, dalsze postępowanie dowodowe w sprawie Sąd Rejonowy zobowiązany był prowadzić z urzędu i w ramach tego postępowania w pierwszej kolejności uznał za celowe zweryfikowanie twierdzeń wnioskodawcy co do liczby członków Związku (...) zatrudnionych u uczestników postępowania i w tym celu dopuścił dowód z zeznań na piśmie świadków – pracowników zatrudnionych u uczestników postępowania, co do których wnioskodawca w niniejszej sprawie twierdził, że byli jego członkami na 30.06.2019 r.

Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, tylko niewielka część osób wskazanych przez wnioskodawcę we wnioskach, jako członkowie Związku (...) pozostający w zatrudnieniu u uczestników postępowania na 30.06.2019 r. potwierdziła ten fakt, a zdecydowana większość twierdzeniom wnioskodawcy zaprzeczyła.

W tej sytuacji Sąd Rejonowy uznał za konieczne przeprowadzenie z urzędu szczegółowego postępowania dowodowego w celu ustalenia rzeczywistej liczby członków Związku (...) pozostających w zatrudnieniu u pracodawców objętych działalnością Związku na 30.06.2019 r.

Zakres niezbędnego dla rozstrzygnięcia sprawy postępowania dowodowego sąd I instancji określił na podstawie analizy postanowień Statutu (...) Związku Zawodowego (...).

Art. 4 § 3 Statutu enumeratywnie wymienia przyczyny utraty członkostwa w Związku (...) i stanowi, że utrata członkostwa w Związku następuje na skutek: zgonu, rezygnacji złożonej na piśmie, niepłacenia składki członkowskiej przez okres 3 miesiące, wykluczenia ze Związku na mocy uchwały władz Związku, rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą objętym działaniem związku przez członka związku i niepodjęcia pracy u innego pracodawcy przez okres 3 miesiące.

W związku z treścią cytowanej regulacji Sąd Rejonowy uznał, że w świetle wszystkich wynikających ze Statutu podstaw utraty członkostwa, miarodajnym dowodem na członkostwo danej osoby w Związku (...) na 30.06.2019 r. będzie dowód potwierdzający uiszczanie przez osoby wykazywane przez wnioskodawcę jako członkowie Związku na 30.06.2019 r., składek członkowskich za okres co najmniej do marca 2019 r. Ustalona w ten sposób liczba członków Związku (...) na 30.06.2019 r. mogłaby być co najwyżej zawyżona o członków, którzy po 31.03.2019 r. zmarli, złożyli rezygnację lub zostali wykluczeni ze Związku na mocy uchwały władz związku.

Pomimo dwukrotnego wezwania wnioskodawcy przez sąd I instancji do przedłożenia uchwały, bądź uchwał, dotyczących wysokości składek członkowskich obowiązujących w okresie od 30.06.2018 r. do 30.06.2019 r. oraz do przedłużenia wykazu zapłaconych składek członkowskich za powyższy okres przez członków Związku (...) wymienionych na liście załączonej do pisma procesowego wnioskodawcy z 08.02.2020 r. jako członkowie tego Związku na 30.06.2019 r., w określonych terminach wnioskodawca dowodu opłacania składek przez swoich członków nie przedłożył.

W toku postępowania, w piśmie procesowym z 08.02.2020 r., wnioskodawca powołał się na uchwałę Zarządu Związku (...) z 31.12.2010 r., stanowiącą w § 1, że „utrata członkostwa, o której mowa w art. 4 § 3 pkt 3 Statutu Związku następuje na mocy podjętej decyzji o skreśleniu danego członka Związku z listy członków (...) Związku Zawodowego (...) przez: Zarząd Związku (...), Przewodniczącego Związku (...), Wiceprzewodniczącego Związku, po uprzednim pisemnym wezwaniu członka Związku do płacenia składek członkowskich.

Powołanie się przez wnioskodawcę na powyższą uchwałę sugeruje, że zdaniem wnioskodawcy, w świetle treści tej uchwały, fakt opłacania przez członków Związku (...) składek członkowskich nie ma znaczenia dla ustalenia liczby członków Związku (...) na 30.06.2019 r., tak jednak nie jest, i to z kilku względów.

Sąd Rejonowy wskazał, że, po pierwsze, zgodnie z art. 10 u.z.z., zasady członkostwa w związku zawodowym oraz sprawowania funkcji związkowych ustalają statuty i uchwały statutowych organów związkowych. Możliwość podejmowania przez statutowe organy związków zawodowych uchwał dotyczących zasad członkostwa w związku zawodowym nie jest jednak nieograniczona, gdyż granice w tym zakresie wyznacza materia zastrzeżona przez art. 13

u.z.z. do uregulowania w statucie związku zawodowego. Do obligatoryjnych elementów statutu należą między innymi postanowienia dotyczące zasad nabywania i utraty członkostwa (art. 13 pkt 5 u.z.z.).

Porównanie treści art. 10 i art. 13 pkt 5 u.z.z. wskazuje, że organy statutowe związku zawodowego mogą podejmować uchwały dotyczące zasad członkostwa w związku zawodowym, ale z wyłączeniem zasad nabywania i utraty członkostwa, które określa statut związku, a gdyby nawet uznać, że organy statutowe związku mogą podejmować także uchwały dotyczące nabywania i utraty członkostwa, to należy kategorycznie stwierdzić, iż uchwały dotyczące tych kwestii nie mogą być ze statutem sprzeczne.

Tymczasem uchwała, na którą w toku postępowania powołał się wnioskodawca jest sprzeczna ze Statutem (...) Związku Zawodowego (...) w sposób oczywisty, a przez to nieważna. Statut stanowi bowiem, że utrata członkostwa w związku następuje „na skutek niepłacenia składki członkowskiej przez 3 miesiące”, a uchwała stanowi, że niepłacenie składki członkowskiej przez 3 miesiące nie powoduje utraty członkostwa, lecz skutkuje jedynie możliwością podjęcia przez wskazane w uchwale podmioty decyzji o skreśleniu osoby z grona członków Związku (...).

W celu jeszcze bardziej jaskrawego wykazania sprzeczności analizowanej uchwały ze Statutem Związku (...) można dodać, że podążając za tokiem rozumowania wnioskodawcy, nie byłoby przeszkód, aby Zarząd Związku podjął uchwałę, że także rezygnacja z członkostwa złożona na piśmie nie powoduje utraty członkostwa w Związku (...) lecz również w takim przypadku konieczna jest decyzja o skreśleniu danego członka z listy członków Związku (...) w sposób analogiczny, jak w przypadku niepłacenia składek i także w tym przypadku do utraty członkostwa z powodu rezygnacji z członkostwa może dojść, ale nie musi, jeżeli określone w uchwale podmioty decyzji o skreśleniu osoby z grona członków Związku nie podejmą.

Uznanie dopuszczalności podjęcia przez Zarząd Związku (...) uchwały, na mocy której do wystąpienia skutku w postaci utraty członkostwa w Związku (...) z przyczyn określonych w art. 4 § 3 Statutu potrzebna jest decyzja określonych w uchwale podmiotów w przedmiocie wykreślenia danej osoby z grona członków Związku (...), mogłaby doprowadzić do absurdalnej sytuacji, polegającej na tym, że po złożeniu deklaracji członkowskiej członek Związku nie mógłby bez zgody Związku (...) przestać być członkiem tego Związku.

(...) Związek Zawodowy (...) miał prawo określić w Statucie w sposób dowolny, byleby zgodny z u.z.z., zasady utraty członkostwa w związku, w szczególności nie zawrzeć w Statucie postanowienia, że utrata członkostwa następuje między innymi na skutek niepłacenia składek przez 3 miesiące. Jeżeli jednak postanowienie takie w Statucie zawarł, to jest nim związany. Na marginesie sąd I instancji w tej kwestii dodał, że część osób wskazanych przez Związek (...) jako członkowie Związku, w swoich zeznaniach zaprzeczyło członkostwu w Związku stwierdzając, że skoro zaprzestali opłacania składek członkowskich, to z mocy art. 4 § 3 Statutu, po 3 miesiącach przestali być członkami Związku (...).

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy wskazał, że do podjęcia uchwały nr 50 z 31.12.2010 r. zarząd Związku (...) nie był w ogóle uprawniony. Uprawnienia zarządu Związku (...) określa art. 12 § 2 Statutu i w artykule tym, poza kompetencjami szczegółowymi, zawarta jest kompetencja ogólna do podejmowania uchwał i decyzji we wszystkich sprawach nie zastrzeżonych dla Ogólnego Zebrania Członków (Delegatów). Kompetencje Ogólnego Zebrania Członków (Delegatów) obejmują m.in. uchwalanie statutu związku i jego zmian (art. 11 § 5 pkt 1). Ponieważ, jak już wyżej wskazano, z mocy art. 13 pkt 5 u.z.z., zasady nabywania i utraty członkostwa stanowią obligatoryjną materię statutową, uznać należy, że zarząd Związku (...) nie ma uprawnień do podejmowania uchwał w sprawach objętych materią statutową, a tym bardziej uchwał o treści sprzecznej ze Statutem Związku.

O bezprawności uchwały nr 50 Zarządu Związku (...), a tym samym o jej nieważności świadczy dodatkowo fakt, że uchwała ta powierza prawo podejmowania decyzji o członkostwie w Związku (...) podmiotom nie będącym organami Związku (art. 8 § 1 i 2 oraz art. 9 § 1 i 2 Statutu), to jest Przewodniczącemu Związku i (...).

W świetle wyżej przedstawionej argumentacji prawnej, jedynie tytułem uzupełnienia można dodać, że gdyby nawet uchwała nr 50 nie była sprzeczna z u.z.z. i Statutem Związku (...), to w ocenie Sądu Rejonowego brak jest podstaw do uznania wiarygodności przedłożonego przez wnioskodawcę do akt sprawy dokumentu w postaci wyciągu

z protokołu zabrania Zarządu Związku "Alternatywa" z 31.12.2010 r., w którym uchwała ta jest zawarta, a tym samym czynienia na podstawie tego dokumentu niebudzących wątpliwości ustaleń faktycznych. Dokument ten stanowi dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c. i w ocenie sądu I instancji istnieje prawdopodobieństwo, że dokument ten został sporządzony jedynie na potrzeby niniejszego postępowania, ewentualnie na potrzeby postępowań sądowych, toczących się w przeszłości. O niskiej wiarygodności tego dokumentu stanowi dodatkowo fakt karalności W. S. pełniącego funkcję Przewodniczącego Zarządu Związku (...) w czasie, w którym uchwała miała być podjęta, za przestępstwo wyłudzenia mienia na szkodę innego związku zawodowego, w którym także pełnił funkcję przewodniczącego.

Nie uszło uwadze sądu I instancji, że w informacjach z 30.06.2019 r. Związek (...) informował pracodawców objętych działaniem Związku, że zrzesza 428 członków, w tym 185 członków czynnych zawodowo, a w złożonym w toku postępowania na żądanie ww. sądu wykazie członków podał, że zrzeszał 267 członków czynnych zawodowo. Powyższy fakt dodatkowo czyni niewiarygodnymi wszelkie oświadczenia wnioskodawcy, dotyczące liczby członków, których zrzesza.

Dla rozstrzygnięcia sprawy żadnego znaczenia prawnego nie miało członkostwo Związku (...) w (...) Związków Zawodowych, posiadającym status reprezentatywności w rozumieniu art. 23 ust 2 ustawy z 24.07.2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego.

Mając na względzie treść art. 233 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i fakt odmowy przedstawienia przez wnioskodawcę w toku postępowania żądanych przez Sąd Rejonowy dowodów, sąd ten na podstawie art. 25⁽¹⁾ ust. 8 u.z.z. ustalił, że na 30.06.2019 r. liczba członków będących pracownikami u pracodawców objętych działaniem (...) Związku Zawodowego (...) z siedzibą N. lub innymi niż pracownicy osobami wykonującymi pracę zarobkową, które do 30.06.2019 r. świadczyły pracę przez co najmniej 6 miesięcy na rzecz pracodawców objętych działaniem (...) Związku Zawodowego (...) z siedzibą N., wynosiła zero członków.

Ustalając na podstawie art. 25¹ ust. 8 u.z.z. liczbę członków wnioskodawcy na 30.06.2019 r. w liczbie zero Sąd Rejonowy miał świadomość, że w rzeczywistości liczba członków wnioskodawcy na ten dzień mogła być wyższa niż zero, jednak w sytuacji, gdy rzeczywistej liczby członków liczby Związku (...) na 30.06.2019 r. ww. sąd nie mógł określić wskutek odmowy przedstawienia przez wnioskodawcę dowodów, z których liczba ta mogłaby wynikać, konieczne było ustalenie liczby członków wnioskodawcy na 30.06.2019 r. w liczbie zero.

Odmowa przedstawienia przez związek zawodowy w postępowaniu toczącym się na podstawie 25¹ ust. 8 u.z.z. dowodów, z których wynika liczba członków związku zawodowego na dany dzień, musi powodować skutek analogiczny do skutku przewidzianego w art. 25¹ ust. 6 u.z.z., w przypadku niewypełnienia w terminie przez związek zawodowy obowiązków określonych w art. 25¹ ust. 2 lub 3 u.z.z.

Apelację od tego postanowienia złożył wnioskodawca, zaskarżając je w całości i zarzucając:

– nieważność postępowania, o której mowa w art. 379 pkt 3 k.p.c., gdyż przed Sądem Rejonowym w Lubinie, w sprawie o sygn. akt IV Po 29/19, o to samo roszczenie (tj. o ustalenie na 30.06.2019 r. liczebności organizacji międzyzakładowej: (...) Związku Zawodowego (...)), między tymi samymi stronami, toczy się sprawa wcześniej wszczęta, a o tym fakcie Sąd Rejonowy w N., w składzie rozpatrującym niniejszą sprawę, ma pełną wiedzę;

– naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

1) art. 233 § 1 i § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegające na pełnym pominięciu dla liczby członków Związku faktu, że art. 34 ust. 2 u.z.z. nakazuje, aby przy ustalaniu liczby członków, o której mowa w art. 25¹ ust. 1 u.z.z., uwzględniać liczbę członków międzyzakładowej organizacji związkowej zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji oraz faktu, że międzyzakładowe organizacje związkowe

mogą wnioski o ustalenie liczby jej członków złożyć do któregośkolwiek sądu właściwego dla jednego z pracodawców objętych działalnością danej organizacji – a w konsekwencji błędne przyjęcie, zarówno na etapie subsumcji, jak i postanowienia:

a) że Związek jest międzyzakładową organizacją związkową działającą jedynie u pracodawców – uczestników postępowania, gdy faktycznie Związek jest międzyzakładową organizacją związkową obejmującą zakresem swojego działania 46 wymienionych przez apelującego pracodawców;

b) że przy ustalaniu liczby członków międzyzakładowej organizacji związkowej (Związku (...)), o której mowa w art. 25¹ ust. 1 u.z.z., uwzględnia się jedynie liczbę członków organizacji zatrudnionych tylko u tego pracodawcy, który zgłosił zastrzeżenia, gdy faktycznie przy ustalaniu liczby członków organizacji uwzględnia się liczbę członków zatrudnionych u pracodawców objętych działalnością tego związku (art. 34 ust. 2 u.z.z.);

Apelujący wyjaśnił, że przewodniczący składu sądu I instancji posiada pełną wiedzę co do zasad ustalania liczebności międzyzakładowych organizacji związkowych oraz co do faktu, że Związek (...) – o czym świadczą fragmenty uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w N. z 17.09.2013 r., sygn. akt IV P 139/13, wskazane w zarzucie;

c) że tryb sądowej weryfikacji wniosku międzyzakładowej organizacji związkowej (o ustalenie liczby jej członków), o której mowa w art. 25¹ ust. 1 u.z.z. w zw. z art. 34 ust. 1 u.z.z., jest ograniczony miejscowo, gdy w literaturze przyjmuje się, że organizacje takie mogą taki wniosek złożyć do sądu właściwego dla któregośkolwiek z pracodawców objętych działalnością danej organizacji.

Ponadto zdaniem apelującego, twierdzenie sądu I instancji, że ze statutu Związku jasno wynika, iż jednym z warunków ustania członkostwa jest nieopłacenie składek przez okres 3 miesięcy, bez dodatkowych warunków, oraz że Zarząd Związku nie jest organem Związku uprawnionym do podejmowania uchwał – mija się z prawdą, gdyż skreślenie z listy członków lub wykluczenie ze Związku tylko w oparciu o ten zapis byłoby bezprawne i naruszałoby postanowienia statutu, gdy idzie o tryb wykluczenia czy skreślenia danego członka z listy członków Związku.

Wnioskodawca argumentował, że sąd I instancji przy rozpatrywaniu niniejszej sprawy świadomie pominął postanowienia pozostałych uregulowań zawartych w statucie – art. 5 § 1 pkt 1, art. 5 § 6, art. 4 § 2 w zw. z art. 12 § 2 pkt 1, art. 5 § 2 pkt 6). Te przepisy stanowią wprost, który z organów, tj. Ogólne Zgromadzenie Delegatów, pełni funkcję organu odwoławczego i ma uprawnienie do podejmowania ostatecznej decyzji o wykluczeniu, skreśleniu lub ukaraniu członka Związku. Oceniając jednak zakres przedmiotowy zadań przydzielonych ww. organom, nie może budzić wątpliwości, że organem uprawnionym do podejmowania takich (pierwszych) decyzji jest Zarząd Związku lub osoby działające w imieniu Zarządu na mocy uchwał Zarządu, który uprawniony jest do podejmowania uchwał i decyzji we wszystkich sprawach niezastrzeżonych Ogólnemu Zebraniu Delegatów.

Nie ulega wątpliwości wnioskodawcy, że sąd I instancji nie wykazał, na jakiej podstawie (faktycznej, czy prawnej) twierdzi, że Związek rzekomo ma zero członków, oraz pominął fakt, że zgodnie z przepisami u.z.z. związki zawodowe samodzielnie określają cele i zasady swojego funkcjonowania, tj. samodzielnie określają programy swojego działania oraz samodzielnie wyznaczają struktury wewnątrzorganizacyjne, zasady i metody funkcjonowania oraz procedury podejmowania decyzji (w tym zasady nabywania i utraty członkostwa), a podstawowym aktem regulującym funkcjonowanie Związku jest Statut oraz uchwały i decyzje podjęte przez uprawnione organy i władze.

Wnioskodawca dodał, że z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia jednoznacznie wynika, że Związek zrzesza swoich członków, a zatem sąd I instancji był w pełni świadomy, że choć ktoś zaprzestał płacić składki, nadal jest członkiem Związku, gdyż żaden ze składających pisemne zeznania nie zeznał, że otrzymał od Związku informację o podjęciu decyzji o jego skreśleniu czy ukaraniu go wykluczeniem ze Związku za nieopłacenie składek członkowskich.

Ponadto apelujący podkreślił, że art. 4 § 3 pkt 1 Statutu jednoznacznie stanowi, że obowiązkiem członka Związku (a nie innych osób czy organów) jest brać czynny udział w pracach Związku, a zatem w razie jakichkolwiek wątpliwości

co do interpretacji postanowień Statutu – członek Związku, aby nie naruszyć postanowień Statutu czy uchwał Zarządu Związku – miał i nadal ma obowiązek skontaktowania się z osobą uprawnioną do reprezentowania Zarządu;

2) art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z dokumentu w postaci listy członków Związku według stanu na 30.06.2019 r. (będącej załącznikiem do pisma procesowego wnioskodawcy z 08.02.2020 r.), pomimo że z dokumentu tego wynika, że liczba członków Związku wynosi 267 członków pracujących u 46 pracodawców objętych działaniem ww. organizacji – co stanowi okoliczność sporną, mającą istotne znaczenie w sprawie;

3) art. 233 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego z pominięciem istotnej części tego materiału, co doprowadziło do błędnego założenia, że w przypadku międzyzakładowej organizacji związkowej (o ustalaniu liczby jej członków) organizacja ta składa indywidualne wnioski do wszystkich sądów, w rejonie których mają siedzibę pracodawcy objęci działalnością tej organizacji, co doprowadziło do nieprawidłowego toku postępowania i w rezultacie doprowadziło do nieważności postępowania (art. 379 pkt 3 k.p.c.).

– naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

1) art. 34 ust. 1 w zw. z art. 25¹ ust. 1 u.z.z. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, w wyniku czego sąd I instancji błędnie ustalił, że Związek liczy zero członków czynnych zawodowo;

2) art. 34 ust. 2 w zw. z art. 25¹ ust. 1 u.z.z. przez jego niezastosowanie, w wyniku czego sąd I instancji błędnie ustalił, że międzyzakładowa organizacja związkowa – apelujący – liczy zero członków czynnych zawodowo;

3) art. 379 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 25¹ ust. 1 u.z.z. przez jego niezastosowanie, w wyniku czego orzeczenie sądu I instancji jest dotknięte nieważnością, gdyż przed Sądem Rejonowym w N. (z inicjatywy sądu I instancji) toczą się dwie sprawy o to samo roszczenie.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, zniesienie postępowania przed sądem I instancji w zakresie dotkniętym nieważnością i umorzenie postępowania, ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia zarzutu nieważności postępowania – o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację uczestnik postępowania – (...) sp. z o.o. w N. – wniósł o oddalenie apelacji. W uzasadnieniu wywiódł, że Związek nie wykazał w postępowaniu przed sądem dowodu na potwierdzenie określonej liczby członków u tego pracodawcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Podniesione w apelacji zarzuty w części okazały się zasadne, co skutkować musiało zmianą zaskarżonego postanowienia.

Nietrafnym jest jednak najdalej idący zarzut nieważności postępowania, wobec czego nie zaistniała ta przesłanka dla uchylenia postanowienia Sądu Rejonowego.

Sąd I instancji rzeczywiście dopuścił się istotnych uchybień w postępowaniu dowodowym, jak i wadliwą była sama treść jego rozstrzygnięcia, jednakże znaczenie tych uchybień dla toku postępowania, jak i samego orzeczenia, nie mieści się w katalogu określonym art. 379 k.p.c.

Odnosząc się do zarzutu nieważności postępowania, to punktem wyjścia dla wyznaczenia podmiotowego i przedmiotowego zakresu rozpoznania niniejszej sprawy, musi być analiza przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tj. Dz.U z 2019 r., poz. 263).

Zgodnie z art. 25¹ ust. 7 ustawy, pracodawca lub działająca u niego organizacja związkowa może zgłosić pisemne zastrzeżenie co do liczebności danej zakładowej organizacji związkowej w terminie 30 dni od dnia przedstawienia przez tę organizację informacji, o której mowa w ust. 2 lub 3.

Według art. 25¹ ust. 8, w przypadku, o którym mowa w ust. 7, zakładowa organizacja związkowa, wobec której zostało zgłoszone zastrzeżenie, występuje do sądu rejonowego - sądu pracy właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy z wnioskiem o ustalenie liczby członków na ostatni dzień danego półrocza. Zakładowa organizacja związkowa może również z własnej inicjatywy wystąpić z wnioskiem o ustalenie liczby członków. Sąd wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku, w trybie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

W myśl art. 510 § 1 k.p.c., zainteresowanym w sprawie jest każdy, czyich praw dotyczy wynik postępowania, może on wziąć udział w każdym stanie sprawy aż do zakończenia postępowania w drugiej instancji. Jeżeli weźmie udział, staje się uczestnikiem. Na odmowę dopuszczenia do wzięcia udziału w sprawie przysługuje zażalenie.

Jeżeli okaże się, że zainteresowany nie jest uczestnikiem, sąd wezwie go do udziału w sprawie. Przez wezwanie do wzięcia udziału w sprawie wezwany staje się uczestnikiem. W razie potrzeby wyznaczenia kuratora do zastępowania zainteresowanego, którego miejsce pobytu jest nieznane, jego wyznaczenie następuje z urzędu (art. 510 § 12 k.p.c.)

Postępowanie w niniejszej sprawie zostało wygenerowane sytuacją taką, że dwóch pracodawców, u których według twierdzeń wnioskodawcy, działa jego organizacja związkowa, zgłosiło pisemne zastrzeżenie co do liczebności tej organizacji.

W każdym z tych przypadków organizacja związkowa wystąpiła z wnioskiem w trybie art. 25¹ ust. 8 ustawy, kreując dwa odrębne postępowania nieprocesowe. W każdym z nich stronami powinni być i byli: wnioskująca organizacja oraz zainteresowany/uczestnik postępowania – pracodawca, który zgłosił zastrzeżenie.

Sprawa jest o tyle specyficzna, że wnioskodawca nie jest zakładową organizacją związkową, a międzyzakładową organizacją związkową.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy, przepisy art. 25¹-33¹ stosuje się do międzyzakładowej organizacji związkowej obejmującej swoim działaniem pracodawcę, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 34¹ i 34².

Według art. 34 ust. 2 ustawy, przy ustalaniu liczby członków, o której mowa w art. 25¹ ust. 1, oraz prawa do zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy, o którym mowa w art. 31 ust. 1, uwzględnia się liczbę członków międzyzakładowej organizacji związkowej zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji.

Z powyższego wynika, że w przypadku organizacji międzyzakładowej, nawet gdy tylko jeden z pracodawców złoży zastrzeżenie co do liczebności, w postępowaniu wytoczonym w trybie art. 25¹ ust. 8 ustawy, badać należy liczbę członków organizacji zatrudnionych u wszystkich pracodawców.

Nie oznacza to jednak, że wszyscy ci pracodawcy mają być uczestnikami tego postępowania, w tym również ci, którzy we właściwym trybie i terminie nie kwestionowali liczebności organizacji.

W stosunku do tych ostatnich, wobec braku pisemnego zastrzeżenia, kwestia liczebności działającej u nich organizacji związkowej została bowiem definitywnie zamknięta. Ich praw wynik postępowania więc nie dotyczy.

Sytuacji tej nie może zmienić kwestionowanie liczebności przez innego pracodawcę, mimo że w przypadku organizacji międzyzakładowej badać należy liczbę członków u wszystkich pracodawców.

Wykraczałoby to bowiem poza zakres uprawnień formalnych, ustawowo wyznaczonych konkretnemu pracodawcy w relacji ze związkiem zawodowym.

W konsekwencji, mimo że – w przypadku organizacji międzyzakładowej – badanie liczebności ma charakter generalny, to samo ustalenie liczby członków w postępowaniu nieprocesowym, może wyrzucić wyłącznie skutek względny, tj. ograniczony tylko do pracodawcy, który ze swoich uprawnień skorzystał i liczebność zakwestionował.

W niniejszej sprawie, prawidłowo stronami postępowania byli wyłącznie wnioskująca organizacja i pracodawcy, którzy skorzystali z uprawnienia określonego art. 25¹ ust. 7 ustawy. Sprawa była rozpoznawana i rozstrzygana łącznie co dwóch pracodawców, wobec jej celowego połączenia w oparciu o art. 219 k.p.c. (k. 359).

W sprawie tej, wobec regulacji art. 34 ustawy, przy uczestnictwie tylko tych dwóch pracodawców, Sąd Rejonowy był uprawniony i zobowiązany do badania liczby członków międzyzakładowej organizacji związkowej zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji i w sumie kompetencję tą zrealizował.

Jednakże, nieco uprzedzając, zupełnie bezcelowym – wobec dotychczasowych rozważań – było przesłuchiwanie świadków, ograniczając ich katalog wyłącznie do zatrudnionych u uczestników postępowania.

Podsumowując wątek dotyczący nieważności postępowania, stwierdzić należy, że prawidłowo uczestnikami postępowania byli tylko pracodawcy, którzy w tej konkretnej sprawie złożyli zastrzeżenie. Wyłącznie z ich udziałem postępowanie przeprowadzono w całości i wobec nich wydano zaskarżone postanowienie, co wynika z jego części wstępnej.

Wadą tego rozstrzygnięcia było jedynie zaniechanie odniesienia wyników postępowania do jego uczestników, co ma znacznie wobec ograniczonej podmiotowo skuteczności ustalenia.

Ta wada została naprawiona w wyniku rozpoznania apelacji przez sąd II instancji.

Nie zaistniała zaś sytuacja, w której należało stwierdzić nieważność postępowania ze względu na przesłankę określoną w art. 379 pkt 3 k.p.c., a tego dotyczą najdalej idące zarzuty apelacji (z punktu II, z punktu III – 3 oraz z punktu IV – 3).

Odnosnie uchybień dotyczących postępowania dowodowego, to ustalenia faktyczne sądu I instancji zostały poczynione również w oparciu o zeznania świadków złożone na piśmie.

Taki tryb zeznań jest dopuszczalny zgodnie z art. 271¹ k.p.c., nie zwalnia on jednak sądu z obowiązku zachowania wymogów formalnych przeprowadzenia dowodu, przewidzianych przepisami procesowymi.

Sąd Rejonowy nie zastosował się zaś do reguły określonej art. 266 § 2 k.p.c., według której, przesłuchanie rozpoczyna się od zadania świadkowi pytań dotyczących jego osoby oraz stosunku do stron.

Przede wszystkim jednak, znaczna część tych zeznań nie została przez świadków podpisana, co odbiera im atrybut formy pisemnej.

Dotyczy to zeznań świadków: W. O. (k. 126), L. T. (k. 147), R. Z. (k. 273), G. D. (k. 304), M. K. (k. 314), W. P. (k. 319), M. S. (k. 406) i J. Ł. (k. 412).

W ocenie sądu odwoławczego, tego rodzaju uchybienia, choć formalnie istotne, pozostają dla trafności rozstrzygnięcia bez znaczenia.

Jest tak dlatego, że są to dowody zupełnie zbędne ze względu na materię sprawy, tok postępowania i przede wszystkim postawę wnioskodawcy, na którym spoczywał ciężar dowodu. Przeprowadzenie tych dowodów w realiach sprawy – co istotne z urzędu, a nie na wniosek strony – było pozbawione celowości.

Skoro zdaniem Sądu Rejonowego, zresztą słusznie, istotną dla ustalenia członkostwa w tej sprawie nie jest kwestia deklaracyjności, a faktycznego opłacenia składki, to zbędnym dla tego ustalenia jest pytanie poszczególnych pracowników i to tylko zatrudnionych u uczestników postępowania, o ich subiektywne przeświadczenie o członkostwie w związku.

Punktem wyjścia oczywiście powinna być ilościowa deklaracja członkostwa i można stwierdzić, że tą okoliczność, jako jedyną, wnioskodawca wykazał, ale w dalszej kolejności – wobec regulacji statutowych – należało zbadać rotację ilościową w stosunku do deklarowanej, czyli sprawdzić zaistnienie przesłanek utraty członkostwa, w tym w szczególności na skutek nieopłacenia składki.

Są to okoliczności obiektywne, wynikające przede wszystkim z dokumentów i to nawet takich, które pozwalają ustalić fakt opłacenia składki bez konieczności identyfikacji osoby, od której składka pochodzi.

Jest to tyle ważne, że w istocie należało ustalić, ilu było członków związku w konkretnej dacie, a nie kto był członkiem związku.

Chociaż akurat w tym przypadku, zgodnie z art. 25¹ ust. 10 ustawy, sąd i osoby działające w imieniu organizacji związkowej są upoważnieni do przetwarzania danych ujawniających przynależność związkową.

Dowód z zeznań świadków mógłby być potrzebny w razie wątpliwości co do opłacenia składki przez konkretną osobę lub braku dokumentu stwierdzającego zapłatę i to nie na okoliczność członkostwa, a na okoliczność opłacenia składki.

Skoro jednak wnioskodawca przesłanek trwania członkostwa deklarowanego – mimo wezwania ze strony sądu – w żadnej mierze nie wykazał, to prowadzenie dowodu z zeznań świadków i to na okoliczność ich przeświadczenia o członkostwie, a nie przesłanek członkostwa, było czynnością procesowo zbędną.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów apelacji dotyczących naruszenia prawa procesowego stwierdzić należy, że zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Samo przedstawienie przez stronę odmiennych wniosków niż wynikają z oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji nie świadczy jeszcze o przekroczeniu swobodnej oceny dowodów. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok SA w Lublinie z 01.12.2020 r., sygn. akt III AUa 547/2020).

Dopuszczenie się obrazy art. 233 § 1 k.p.c. przez sąd musi polegać albo na przekroczeniu granic swobodnej oceny wyznaczonej logiką, doświadczeniem, zasadami nauki albo też na nie dokonaniu przez sąd wszechstronnego rozważenia sprawy (wyrok SA w Białymstoku z 25.11.2020 r., sygn. akt III AUa 457/2020).

W niniejszej sprawie nie można przypisać sądowi I instancji powyższych uchybień.

Zarzuty z punktu III – 1 są sprzeczne z ustaleniami faktycznymi i ocenami prawnymi Sądu Rejonowego, sformułowanymi w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Sąd ten bowiem uwzględnił, że zgodnie ze statutem, wnioskodawca jest ogólnokrajowym związkiem zawodowym o charakterze międzyzakładowej organizacji związku zawodowego (str. 2 uzasadnienia). Podkreślił również, że status międzyzakładowej organizacji związkowej jest istotny w sprawie, w związku z czym konieczne było uwzględnienie art. 34 ust. 2 u.z.z. (str. 5). Tym samym wzięto pod uwagę, że przy ustalaniu liczby członków, o której mowa w art. 25¹ ust. 1 u.z.z., uwzględnia się liczbę członków międzyzakładowej organizacji związkowej zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji – o czym również sąd I instancji napisał wprost na str. 5 uzasadnienia. Natomiast jeśli chodzi o „miejscowe ograniczenie” możliwości złożenia wniosku w trybie art. 25¹ u.z.z., to przepis ust. 8 tego artykułu –

wielokrotnie wskazywany przez ww. sąd – mówi o tym, że zakładowa organizacja związkowa, wobec której zostało zgłoszone zastrzeżenie, występuje do sądu rejonowego – sądu pracy właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy z wnioskiem o ustalenie liczby członków na ostatni dzień danego półrocza. Niniejsza sprawa została rozpoznana w I instancji przez sąd właściwy rzeczowo i miejscowo.

Wbrew kolejnemu zarzutowi zawartemu w apelacji (dotyczącemu statutowych warunków ustania członkostwa), jest dokładnie tak, że jednym z warunków ustania członkostwa jest nieopłacenie składek przez okres 3 miesiące, bez dodatkowych warunków. Takie postanowienie zawiera art. 4 § 3 pkt 3 statutu, zgodnie z którym – dosłownie – „utrata członkostwa w Związku następuje na skutek: nieopłacenia składki członkowskiej przez okres 3 miesiące”, bez dalszych zastrzeżeń. Tego stanu rzeczy nie zmieniają postanowienia innych przepisów statutu, na które powołuje się apelujący.

Art. 5 § 1 pkt 1 mówi jedynie o nabyciu członkostwa Związku, a nie ustaniu członkostwa. Art. 5 § 6 stanowi, że decyzje dotyczące § 4 i 5 podejmują Władze Związku zgodnie z zakresem swoich kompetencji. W myśl § 5 pkt 3, za naruszenie postanowień statutu Władze Związku mogą stosować m.in. karę wykluczenia ze Związku. Ta kompetencja nie przeczy jednak skutkowi w postaci automatycznej utraty członkostwa w przypadku nieopłacenia składek przez 3 miesiące. Art. 4 § 2 dotyczy członków wykluczonych decyzją Zarządu, a nie członków wykluczonych z mocy samego art. 4 § 3. Żaden więc z przepisów wskazanych przez apelującego nie podważa ściśle sformułowanej zasady, że „utrata członkostwa w Związku następuje na skutek nieopłacenia składki członkowskiej przez okres 3 miesiące”.

A ponieważ jest to zasada statutowa, to nie mógł okazać się trafny kolejny zarzut, w którym mowa o nieuwzględnieniu przez sąd I instancji, że podstawowym aktem regulującym funkcjonowanie Związku jest właśnie Statut.

Dla skuteczności utraty członkostwa nie jest ponadto konieczna informacja o podjęciu decyzji o skreśleniu czy ukaraniu wykluczeniem ani nawet kontakt w tej sprawie. Utrata członkostwa następuje z mocy prawa, w związku z omówionym już postanowieniem statutowym.

Nie jest też zasadny zarzut z punktu III – 2. Sąd Rejonowy słusznie nie oparł się na liście członków sporządzonej przez wnioskodawcę, ponieważ same oświadczenia strony nie mogą być bezkrytycznie uznane za dowód na sporne okoliczności. Wnioskodawca nie przedłożył dowodu opłacania składek przez swoich członków, co – w świetle regulacji statutowej – pozwoliłoby na ustalenie, kto pozostaje członkiem Związku. Wyjaśniono już, dlaczego utrata członkostwa następuje z mocy statutu, a nie uchwały lub decyzji.

Warto dodać, że zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. ma rację bytu tylko w sytuacji, gdy wykazane zostanie, że sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie i jednocześnie ta wadliwość postępowania dowodowego mogła mieć wpływ na wynik sprawy, bądź gdy sąd odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru (wyrok SA w Szczecinie z 12.11.2020 r., sygn. akt III AUa 244/2020), a w niniejszej sprawie żadna z tych sytuacji nie zachodzi.

Niezasadne okazały się też zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego. W zarzucie z punktu IV – 1 wnioskodawca w żaden sposób nie precyzuje, w jaki sposób błędne zastosowanie podanych tam przepisów miałyby skutkować nieprawidłowym ustaleniem liczby członków Związku. Ustalenie – jak każde ustalenie faktyczne – dokonane zostało w wyniku analizy materiału dowodowego, a nie zastosowania przepisów prawa materialnego. Ponieważ analiza ta nie wykracza poza ramy prawidłowej oceny, wynikające z art. 233 § 1 k.p.c. – Sąd Okręgowy zgadza się z ustaleniem liczby członków zawartym w sentencji zaskarżonego postanowienia.

Podobnie rzecz ma się w przypadku zarzutu z punktu IV – 2. Ustalenie o braku członków wynika z nieudowodnienia przez wnioskodawcę jego twierdzeń.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., orzeczono jak w punkcie I sentencji, a na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., orzeczono jak w punkcie II sentencji.

Sędzia Bogusław Łój Sędzia Rafał Skrzypczak Sędzia Robert Macholak